Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

28. veebruar 2013 *

Apellatsioonkaebus — Euroopa Liidu lepinguväline vastutus — Rikkumiste tuvastamine eksporditoetuste maksmisel Jordaaniasse eksporditud veiseliha eest — OLAF-i uurimine — OLAF-i järelduste teatavakstegemine siseriiklikele ametiasutustele — Tagatiste andmine — Nõue hüvitada sellega seotud kulud — Põhjuslik seos — Vastuapellatsioonkaebus — Aegumistähtaeg — Tähtaja algus

Kohtuasjas C-460/09 P,

mille ese on Euroopa Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 18. novembril 2009 esitatud apellatsioonkaebus,

Inalca SpA – Industria Alimentari Carni, asukoht Castelvetro (Itaalia),

Cremonini SpA, asukoht Castelvetro,

esindajad: *avvocato* C. D'Andria ja *avvocato* F. Sciaudone,

apellandid,

teine menetlusosaline:

Euroopa Komisjon, esindajad: V. Di Bucci ja P. Rossi, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja esimeses kohtuastmes

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president A. Tizzano, kohtunikud M. A. Borg Barthet, E. Levits, J-J. Kasel (ettekandja) ja M. Safjan,

kohtujurist: N. Jääskinen,

kohtusekretär: ametnik C. Strömholm,

arvestades kirjalikus menetluses ja 9. veebruari 2012. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 18. oktoobri 2012. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

otsuse

1 Apellatsioonkaebuses paluvad Inalca SpA – Industria Alimentari Carni (edaspidi „Inalca”) ja Cremonini SpA (edaspidi „Cremonini”) tühistada Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu 4. septembri 2009. aasta määruse kohtuasjas T-174/06: Inalca ja Cremonini *vs*. komisjon (edaspidi „vaidlustatud kohtumäärus”), millega kohus jättis rahuldamata hagi, milles apellandid esitasid nõude hüvitada kahju, mis neile väidetavalt tekitati seeläbi, et Itaalia ametiasutustele edastati apellante süüstavad järeldused, mis Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) tegi uurimise tulemusel, mille käigus kontrolliti teatavate Jordaaniasse eksporditud veiseliha eest makstud eksporditoetuste õiguspärasust.

Vaidluse taust

2 Vaidluse tausta, nii nagu see on toodud vaidlustatud kohtumääruse punktides 1–20, võib kokku võtta järgmiselt.

3 Inalca ja Cremonini kuuluvad kontserni, mis tegutseb toitlustussektori jaoks mõeldud kaupade tootmise ja turustamise ning toitlustuse valdkonnas.

4 Jordaanias 1998. aasta veebruaris ja märtsis põllumajandussaaduste eksporditoetuste korra raames läbi viidud uurimise tulemusel teatas OLAF-i eelkäija, pettustevastase võitluse koordineerimise üksus (UCLAF) 6. juuli 1998. aasta kirjaga Itaalia ametiasutustele, et 37 978 tonnist veiselihast, mis eksporditi Euroopa Ühendusest tollideklaratsiooni esitamata Jordaania turule viimiseks, pärines 2272 tonni Itaaliast. Selles kirjas palus komisjon Itaalia ametiasutustel eelkõige uurida välja eksportija nimi, et alustada eksporditoetuste tagasinõudmise menetlust, ning juhul kui tuvastatakse teost osavõtt, siis ka kriminaalmenetlust.

5 Itaalia pädev haldusasutus edastas 15. jaanuari 1999. aasta kirjadega Inalcale ja Cremoninile otsused vaidlusaluse ekspordiga seotud toetuste tagasinõudmise kohta, mille peale Inalca ja Cremonini esitasid vaided. Need vaided jäeti 7. märtsi 2000. aasta otsustega rahuldamata.

6 Itaalia rahandusminister edastas UCLAF-i uurimise tulemused 16. veebruaril 1999 kohtule ning nende põhjal alustati Inalca ja Cremonini seaduslike esindajate suhtes kriminaalmenetlust.

7 Apellandid sõlmisid 30. novembril 1999 kaks tagatiskindlustuslepingut, et saavutada tagastamisele kuuluvate summade sissenõudmismenetluse peatamine.

8 Kriminaalmenetluse alustamise avalduse menetlemine lõpetati 18. detsembril 2002. Tribunale civile di Roma (Rooma tsiviilkohus) 16. jaanuaril 2004 tehtud otsuses tuvastati, et 15. jaanuari 1999. aasta tagasinõudmisotsuse põhjendamiseks Inalcale esitatud etteheited olid alusetud ning et Inalca ei olnud kohustatud tagasinõutavat summat tasuma. Sama kohus jõudis 27. aprillil 2005 tehtud kohtuotsuses sarnastele järeldustele ka Cremonini suhtes.

9 Inalca taotlus tühistada 15. jaanuaril 1999 tema suhtes tehtud tagasinõudmisotsus rahuldati ning selle äriühingu antud tagatis vabastati vastavalt 22. ja 23. märtsi 2004. aasta kirjadega. Cremonini taotlus tühistada 15. jaanuaril 1999 tema suhtes tehtud tagasinõudmisotsus rahuldati ning selle äriühingu antud tagatis vabastati samamoodi vastavalt 22. ja 23. detsembri 2004. aasta kirjadega.

10 Inalca esitas 27. jaanuari 2005. aasta kirjas Euroopa Ühenduste Komisjonile nõude hüvitada kahju, mille talle olid tekitanud UCLAF-i alustatud uurimine ja järeldused, mis viimane edastas Itaalia ametiasutustele. OLAF-i peadirektor teatas 15. aprilli 2005. aasta kirjas Inalcale, et ta ei saa seda hüvitisnõuet rahuldada, põhjendusega et igal juhul on võimalik õigus hüvitisele „Euroopa Kohtu põhikirja artikli 46 kohaselt aegunud”.

11 Inalca ja Cremonini saatsid 9. märtsi 2006. aasta kirjaga komisjonile nõude hüvitada tekitatud kahju, mis on kokku hinnanguliselt 2 861 000 eurot. Komisjon seda taotlust ei rahuldanud.

12 Komisjoni 3. oktoobri 2006. aasta otsusega nr 2006/678/EÜ seoses Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi (EAGGF) tagatisrahastust rahastatavate kulude kontrollimise ja heakskiitmisega kohaldatava finantskohtlemise kohta teatavatel juhtudel, kui ettevõtjad on eiranud eeskirju (ELT L 278, lk 24), kõrvaldas komisjon teatiste loendist Jordaaniasse eksporditud veiseliha eksporditoetustega seotud eeskirjade eiramise juhtumid, millest Itaalia Vabariigile oli teatatud.

Üldkohtule esitatud hagi ja vaidlustatud kohtumäärus

13 Inalca ja Cremonini esitasid Üldkohtule hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 27. juunil 2006 ja milles nad palusid tuvastada ühenduse lepinguvälise vastutuse ning mõista komisjonilt välja hüvitis neile tekitatud kahju eest, mille nad hindasid 2 861 000 eurole, ja sellega seotud intress ning võimalik viivis.

14 Komisjon esitas 18. septembri 2006. aasta eraldi dokumendiga Üldkohtu kodukorra artikli 114 lõike 1 alusel vastuvõetamatuse väite, põhjendusel et see hagi on vastavalt Euroopa Kohtu põhikirja artiklile 46 aegunud.

15 Üldkohus tuletas vaidlustatud kohtumääruse punktis 45 meelde kohtupraktikat, mille kohaselt tuleneb EÜ artiklist 288 ja Euroopa Kohtu põhikirja artiklist 46, et ühenduse lepinguvälise vastutuse ja kantud kahju eest hüvitise saamise õiguse tekkimine sõltuvad tervest reast tingimustest, mille kohaselt peab olemas olema ühenduse institutsioonide õigusvastane käitumine, kahju peab olema tegelik ja nende vahel peab olema põhjuslik seos (27. jaanuari 1982. aasta otsus liidetud kohtuasjades 256/80, 257/80, 265/80, 267/80 ja 5/81: Birra Wührer jt *vs*. nõukogu ja komisjon, EKL 1982, lk 85, punkt 9).

16 Ühtlasi tuletas Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktis 46 meelde, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt hakkab ühenduse lepinguvälise vastutuse tuvastamise hagi aegumistähtaeg kulgema siis, kui esinevad kõik hüvitamiskohustuse suhtes kehtivad tingimused, eelkõige kui hüvitatav kahju on tekkinud (18. juuli 2002. aasta määrus kohtuasjas C-136/01 P: Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi *vs.* komisjon, EKL 2002, lk I-6565, punkt 30, ja 19. aprilli 2007. aasta otsus kohtuasjas C-282/05 P: Holcim (Deutschland) *vs*. komisjon, EKL 2007, lk I-2941, punkt 29).

17 Sellega seoses täpsustas Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktis 47, et juhul kui ühenduse vastutus tuleneb õigustloovast aktist, hakkab aegumistähtaeg kulgema siis, kui selle akti kahjustav toime on ilmnenud (eespool viidatud kohtuotsus Holcim (Deutschland) *vs*. komisjon, punkt 29). Üldkohus lisas, et kohtumenetlustes, mis on – nagu käesoleval juhul – tekkinud üksikaktide pinnalt, hakkab see tähtaeg kulgema alles alates hetkest, mil kahju on tegelikult tekkinud (eespool viidatud kohtuotsus Holcim (Deutschland) *vs*. komisjon, punktid 30–33).

18 Üldkohus järeldas sellest vaidlustatud kohtumääruse punktis 49, et selle konkreetse hetke kindlakstegemisel, millal väidetav kahjustav toime Inalca ja Cremonini suhtes tegelikult ilmnes, tuleb üksteise järel analüüsida erinevat kahju, mille hüvitamist nad nõuavad.

19 Varalise kahju kohta tõdes Üldkohus kõigepealt vaidlustatud kohtumääruse punktis 51, et kindlustusseltsilt tagatiskindlustuse hankimisega seotud kahju tekkis kindlalt alates 30. novembrist 1999, kui Inalca ja Cremonini vastavad lepingud sõlmisid. Üldkohus täpsustas vaidlustatud kohtumääruse punktides 59 ja 64 siiski, et tagatiskindlustuse hankimisega seotud kuludes seisnev kahju on jätkuvat laadi ning seetõttu on selle kahju hüvitamise nõudes esitatud hagi pärast 27. juunit 2001 pikendatud lepingute osas vastuvõetav.

20 Mis seejärel puudutab õigusabi- ja õigusnõustamisteenustele tehtud kulutusi ning asjaomaste menetlustega kaasnenud tööjõukulusid, siis leidis Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktides 71 ja 73, et nendes kuludes seisnev kahju tekkis ühekorraga ning seetõttu on kahju hüvitamise nõue nende osas aegunud.

21 Viimaseks leidis Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktis 74, et kuna nõue hüvitada kahju, mis väidetavalt tekkis saamata jäänud tulu näol seeläbi, et rahalised vahendid vähenesid hangitud tagatiskindlustuse kindlustusmaksete, õigusabi- ja õigusnõustamiskulude ning tööjõukulude tõttu, on ebatäpne, siis tuleb see jätta vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.

22 Mittevaralise kahju kohta leidis Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktis 77, et seda puudutav nõue on aegunud, kuna väidetav kahju tekkis siseriiklike menetluste algatamisel 1999. ja 2000. aastal ehk enam kui viis aastat enne talle hagi esitamist. Ta lükkas vaidlustatud kohtumääruse punktis 78 tagasi Inalca ja Cremonini argumendi, et see kahju oli jätkuvat laadi kuni 27. aprilli 2005. aasta kohtuotsuse kuulutamiseni, ning lisas sama kohtumääruse punktis 79, et igal juhul piirduvad Inalca ja Cremonini viitega nende ärilise maine kahjustamisele, esitamata selle kohta vähimaidki tõendeid.

23 Üldkohus järeldas sellest vaidlustatud kohtumääruse punktis 81, et hagi on seega vastuvõetav üksnes osas, milles palutakse hüvitada kahju, mis tuleneb hangitud tagatiskindlustuse kindlustusmaksete tasumisest alates 27. juunist 2001.

24 Vaidluse sisu osas täpsustas Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktis 85, et kuna üks ühenduse vastutuse tekkimise kolmest tingimusest ei ole täidetud, tuleb kahju hüvitamise nõuded jätta rahuldamata, ilma et oleks vaja analüüsida, kas kaks ülejäänud tingimust on täidetud.

25 Olles täpsustanud, et ühenduse kohus ei ole kohustatud analüüsima eri tingimusi kindlaksmääratud järjekorras, pidas Üldkohus kohaseks käsitleda esmajärjekorras põhjusliku seose olemasolu tingimust.

26 Ilma et Üldkohus oleks võtnud seisukoha küsimuses, kas 15. jaanuaril 1999 tehtud tagasinõudmisotsustega tekitatud kahju saab ühendusele süüks panna, tõdes ta vaidlustatud kohtumääruse punktis 90, et tagatiskindlustuse hankimisest tulenev kahju ei tekkinud otseselt UCLAF-i 6. juuli 1998. aasta kirja tõttu.

27 Üldkohus järeldas sellest vaidlustatud kohtumääruse punktis 94, et osas, milles Inalca et Cremonini kahju hüvitamise nõue on vastuvõetav, tuleb see jätta rahuldamata, kuna see on ilmselgelt õiguslikult alusetu.

Menetlus Euroopa Kohtus

28 Inalca ja Cremonini esitasid 18. novembril 2009 Euroopa Kohtule apellatsioonkaebuse.

29 Komisjon esitas 11. veebruaril 2010 vastuapellatsioonkaebuse.

Poolte nõuded

30 Inalca ja Cremonini paluvad Euroopa Kohtul:

— tühistada vaidlustatud kohtumäärus ja saata asi tagasi Üldkohtusse;

— mõista mõlema kohtuastme kohtukulud välja komisjonilt.

31 Komisjon palub Euroopa Kohtul:

— vastuapellatsioonkaebuse alusel tühistada vaidlustatud kohtumäärus osas, milles esimeses kohtuastmes esitatud hagi tunnistati osaliselt vastuvõetavaks, ning jätta esimeses kohtuastmes esitatud hagi täieliku vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata;

— teise võimalusena jätta apellatsioonkaebus alusetuse tõttu rahuldamata;

— kolmanda võimalusena, juhul kui vaidlustatud kohtumäärus osaliselt tühistatakse, jätta esimeses kohtuastmes esitatud hagi rahuldamata, ja

— igal juhul mõista mõlema kohtuastme kohtukulud välja Inalcalt ja Cremoninilt.

Apellatsioonkaebuste analüüs

32 Inalca ja Cremonini esitavad apellatsioonkaebuse põhjendamiseks seitse väidet, mis puudutavad peamiselt sisulisi küsimusi.

33 Komisjon esitab vastuapellatsioonkaebuses ainult ühe väite, mis puudutab esialgse hagi vastuvõetavust.

34 Kuna apellatsioonkaebus on vaja lahendada üksnes juhul, kui komisjoni esitatud vastuapellatsioonkaebus jäetakse rahuldamata, tuleb käesoleval juhul analüüsida kõigepealt vastuapellatsioonkaebust.

Vastuapellatsioonkaebus

Poolte argumendid

35 Komisjoni esitatud ainsa väite kohaselt on Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktides 46 ja 47 rikkunud õigusnormi selle kindlakstegemisel, mis kuupäevast alates hakkas kulgema kahju hüvitamise hagide aegumistähtaeg.

36 Komisjon meenutab ennekõike, et Euroopa Kohus on eespool viidatud kohtuotsuses Birra Wührer jt *vs.* nõukogu ja komisjon näinud ette erikorra võrreldes Euroopa Kohtu põhikirja artiklis 46 kehtestatud korraga juhuks, kui ühenduse vastutus tuleneb õigustloovast aktist ja kui selle akti kahjustav toime isikute suhtes ilmneb hiljem. Kuigi komisjon lisab, et Euroopa Kohtu põhikirja artikli 46 suhtes on tehtud vaid üksainus õigustatud mööndus osas, mis puudutab aegumistähtaja arvutamist juhul, kui kahjustatud isik saab kahju tekitanud asjaolust teada alles hiljem (7. novembri 1985. aasta otsus kohtuasjas 145/83: Adams *vs.* komisjon, EKL 1985, lk 3539, punktid 50 ja 51), leiab komisjon siiski, et asjaomane kohtupraktika ei ole välja kujunenud ning nõuab selgitamist käesolevas apellatsioonimenetluses.

37 Nimelt on Üldkohus komisjoni väitel ühelt poolt piiranud eespool viidatud kohtuotsuses Birra Wührer jt *vs.* nõukogu ja komisjon väljatöötatud erikorra kasutamise juhtudega, kus vastutus tuleneb õigustloovast aktist (Üldkohtu 17. jaanuari 2001. aasta määrus kohtuasjas T-124/99: Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi *vs.* komisjon, EKL 2001, lk II-53), kuid teiselt poolt laiendanud seda teistele juhtudele (vt Üldkohtu 21. aprilli 2005. aasta otsus kohtuasjas T-28/03: Holcim (Deutschland) *vs.* komisjon, EKL 2005, lk II-1357, punkt 59, ja Üldkohtu 14. septembri 2005. aasta määrus kohtuasjas T-140/04: Ehcon *vs.* komisjon, EKL 2005, lk II-3287, punkt 39).

38 Euroopa Kohus omalt poolt on komisjoni väitel täpsustanud, et kõnealune erikord on kohaldatav ainult juhtudel, kus vastutus tuleneb õigustloovast aktist (17. juuli 2008. aasta otsus kohtuasjas C-51/05 P: komisjon *vs*. Cantina sociale di Dolianova jt, EKL 2008, lk I-5341, punkt 54), samas kui teistes kohtuasjades on ta *obiter dictum* maininud lahendust, milleni jõuti eespool viidatud kohtuotsuses Birra Wührer jt *vs*. nõukogu ja komisjon (eespool viidatud 18. juuli 2002. aasta kohtumäärus Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi *vs*. komisjon, punktid 29 ja 30, ning eespool viidatud 19. aprilli 2007. aasta kohtuotsus Holcim (Deutschland) *vs*. komisjon, punktid 29 ja 30, ning 11. juuni 2009. aasta otsus kohtuasjas C-335/08 P: Transports Schiocchet – Excursions *vs*. komisjon, punkt 33).

39 Komisjon leiab, et Euroopa Kohus ei ole esitanud piisavat põhjendust, kohaldades kõnealust erikorda üksikaktidest tulenevatele vaidlustele või isegi muudele juhtudele, näiteks sellisele juhule, kus väidetav kahju tuleneb sarnaselt käesolevale asjale UCLAF-i kirjast siseriiklikele ametiasutustele.

40 Komisjoni arvates võib kohtupraktikas väljakujundatud normi selline laiendamine muuta Euroopa Kohtu põhikirja artikli 46 iseenesest selge sätte sisutühjaks.

41 Teise võimalusena väidab komisjon, et Üldkohus rikkus õigusnormi, leides vaidlustatud kohtumääruse punktis 47, et talle esitatud kahju hüvitamise hagi puudutas kohtuvaidlust, mis tekkis üksikaktide pinnalt eespool viidatud 19. aprilli 2007. aasta kohtuotsuse Holcim (Deutschland) *vs*. komisjon tähenduses, kuigi siseriiklikele ametiasutustele saadetud kirja näol ei ole tegemist üksikaktiga, mis tekitab selle adressaadile kohustuslikke tagajärgi. Selle argumendi põhjendamiseks viitab komisjon 23. novembri 1995. aasta otsusele kohtuasjas C-476/93 P: Nutral *vs*. komisjon (EKL 1995, lk I-4125, punkt 30), mis käsitleb analoogset juhtumit, mille puhul ilmnes, et kirjade puhul, mis komisjon oli saatnud pädevatele siseriiklikele ametiasutustele, on tegemist lihtsalt soovituste või arvamustega, millel puudub õigusjõud.

42 Kolmanda võimalusena leiab komisjon, et Üldkohus rikkus õigusnormi, muutes omavoliliselt kriteeriume, mis pandi paika eespool viidatud 19. aprilli 2007. aasta kohtuotsuses Holcim (Deutschland) *vs*. komisjon. Olgugi et Üldkohus möönis, et tegemist on üksikakti pinnalt tekkinud vaidlusega, leidis ta vaidlustatud kohtumääruse punktides 46 ja 47 vääralt, et aegumistähtaeg hakkas kulgema alles alates hetkest, kui kahju oli tõepoolest tekkinud, selle asemel et võtta aegumistähtaja algushetkeks kahju põhjustanud sündmuse toimumise kuupäev või siis kuupäev, mil Inalca ja Cremonini said sellest asjaolust teada.

43 Inalca ja Cremonini leiavad, et Euroopa Kohtu praktika selles valdkonnas on selge ning ei nõustu tõlgendusega, mille komisjon vastuapellatsioonkaebuses viidatud kohtuotsustele annab. Sellele vaatamata tuletavad Inalca ja Cremonini meelde, et Üldkohtu lahendusele võib esitada vastuväiteid, mida on põhjalikumalt käsitletud apellatsioonkaebuse esimese väite raames.

Euroopa Kohtu hinnang

44 Selleks et otsustada, kas komisjoni vastuapellatsioonkaebus on põhjendatud, tuleb kontrollida, kas Üldkohus on rikkunud õigusnormi, kohaldades lepinguvälise vastutuse alusel esitatud hagide aegumist käsitlevaid norme käesoleva kohtuasja asjaoludele.

45 Esmalt tuleb tõdeda, et vastavalt Euroopa Kohtu põhikirja artiklile 46 on liidu lepinguvälise vastutusega seotud hagide aegumistähtaeg viis aastat vastutuse tekkimise aluseks olevast sündmusest.

46 Üldkohus tuletas vaidlustatud kohtumääruse punktides 45 ja 84 meelde, ning komisjon ei vaidle sellele vastu, et ühenduse lepinguvälise vastutuse tekkimise ja tekkinud kahju eest hüvitise saamise õiguse kasutamise eelduseks EÜ artikli 288 teise lõigu tähenduses on see, et samaaegselt on täidetud teatavad tingimused: institutsioonidele etteheidetava tegevuse õigusvastasus, kahju tekkimine ning põhjuslik seos selle tegevuse ja viidatud kahju vahel (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus Birra Wührer jt *vs*.

nõukogu ja komisjon, punkt 9; 29. septembri 1982. aasta otsus kohtuasjas 26/81: Oleifici Mediterranei *vs.* EMÜ, EKL 1982, lk 3057, punkt 16; 9. septembri 2008. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-120/06 P ja C-121/06 P: FIAMM jt *vs.* nõukogu ja komisjon, EKL 2008, lk I-6513, punkt 106, ning 18. märtsi 2010. aasta otsus kohtuasjas C-419/08 P: Trubowest Handel ja Makarov *vs.* nõukogu ja komisjon, EKL 2010, lk I-2259, punkt 40).

47 Vaidlustatud kohtumääruse punktis 46 märkis Üldkohus, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt hakkab lepinguvälise vastutuse alusel esitatud hagi aegumistähtaeg kulgema siis, kui on täidetud kõik hüvitamiskohustuse eelduseks olevad tingimused ja eeskätt kui hüvitamisele kuuluv kahju on tekkinud (eespool viidatud kohtuotsus Birra Wührer jt *vs.* nõukogu ja komisjon; eespool viidatud 19. aprilli 2007. aasta kohtuotsus Holcim (Deutchland) *vs.* komisjon, punkt 29, eespool viidatud kohtuotsus komisjon *vs.* Cantina sociale di Dolianova jt, punkt 54, ja 8. novembri 2012. aasta otsus kohtuasjas C-469/11 P: Evropaïki Dynamiki *vs.* komisjon, punkt 34).

48 Viidates jätkuvalt Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktikale, tuletas Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktis 47 meelde, et juhul kui ühenduse vastutus on tekkinud õigustloova akti pinnalt, hakkab hagi aegumistähtaeg kulgema siis, kui selle akti kahjustav toime on ilmnenud (eespool viidatud kohtuotsus Birra Wührer jt *vs.* nõukogu ja komisjon, punkt 10, eespool viidatud 19. aprilli 2007. aasta kohtuotsus Holcim (Deutschland) *vs.* komisjon, punkt 29), ja sarnaselt, et üksikakti pinnalt tekkinud kohtuvaidluse puhul hakkab see tähtaeg kulgema alles alates hetkest, mil kahju on tegelikult tekkinud (vt eespool viidatud 19. aprilli 2007. aasta kohtuotsus Holcim (Deutschland) *vs.* komisjon, punkt 30, eespool viidatud kohtuotsus Transports Schiocchet – Excursions *vs.* komisjon, punkt 33, ning eespool viidatud kohtuotsus Evropaïki Dynamiki *vs.* komisjon, punkt 38).

49 Nendest põhimõtetest lähtuvalt tegi Üldkohus kindlaks, et aegumistähtaeg hakkas kulgema hetkest, mil ilmnes Inalca ja Cremonini väidetav kahjulik toime.

50 Komisjon väidab sellega seoses eelkõige, et kohtupraktika ei ole ühtne ning et vaja oleks Euroopa Kohtu selgitusi.

51 Isegi kui oletada, et see argument on käesolevas apellatsioonimenetluses vastuvõetav, kuigi see ei ole otseselt suunatud vaidlustatud kohtumääruse kindla punkti vastu, piisab kui tõdeda, et Euroopa Kohus on kritiseerinud eespool viidatud 17. jaanuari 2001. aasta kohtumäärust Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi *vs.* komisjon, millele komisjon oma argumendis viitab. Euroopa Kohus leidis nimelt, et Üldkohus rikkus õigusnormi, tehes aegumistähtaja kulgemise algushetke kindlaks lähtuvalt kahju põhjustanud sündmuse toimumisest (18. juuli 2002. aasta kohtumäärus Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi *vs.* komisjon, punkt 34).

52 Seetõttu ei ole vastupidi sellele, mida väidab komisjon, otsustavaks kriteeriumiks aegumistähtaja kulgemise algushetke kindlakstegemisel kahju põhjustanud sündmuse toimumine, kuna hageja vastu ei saa tugineda aegumistähtajale, mis hakkaks kulgema enne asjaomase sündmuse kahjulike tagajärgede avaldumist (eespool viidatud kohtuotsus Birra Wührer jt *vs.* nõukogu ja komisjon, punkt 11).

53 Pealegi tuleb märkida, et kui komisjon tugineb eespool viidatud kohtuotsusele komisjon *vs.* Cantina sociale di Dolianova jt väitmaks, et eespool viidatud kohtuotsuses Birra Wührer jt *vs.* nõukogu ja komisjon väljatöötatud kord ei ole kohaldatav juhtudele, kus vastutus tuleneb õigustloovast aktist, siis tõlgendab ta seda kohtuotsust vääralt.

54 Vaidlus, mida selles kohtuasjas lahendati, oli nimelt tekkinud komisjoni õigustloova akti pinnalt ja Euroopa Kohtul ei olnud seega kohustust järgida oma põhjendust seoses üksikaktist tuleneva lepinguvälise vastutusega seotud juhtudega. Vastupidi sellele, mida väidab komisjon, ei tulene eespool viidatud kohtuotsusest komisjon *vs.* Cantina sociale di Dolianova jt, et Euroopa Kohus oleks välistanud eespool viidatud kohtuotsuses Birra Wührer jt *vs.* nõukogu ja komisjon väljatöötatud kohtupraktika kohaldamise juhtudele, kus ühenduse lepinguväline vastutus on tekkinud üksikakti pinnalt.

55 Euroopa Kohus on hiljuti veel kord kinnitanud, et üksikaktide pinnalt tekkinud vaidluste puhul hakkab aegumistähtaeg kulgema, kui otsuse kahjulik toime selle adressaatidele on ilmnenud (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Evropaïki Dynamiki *vs.* komisjon, punkt 38).

56 Seoses argumendiga, mille komisjon esitas teise võimalusena, tuginedes eespool viidatud kohtuotsusele Nutral *vs.* komisjon, millest komisjoni väitel tuleneb, et siseriiklikele ametiasutustele saadetud kirja puhul ei ole tegemist Inalca ja Cremonini jaoks siduvaid tagajärgi tekitava üksikaktiga, tuleb tõdeda, et see kohtuotsus puudutab tühistamishagi vastuvõetavuse tingimusi ning selle juhised vaidlustatud õigusakti õigusliku kvalifitseerimise kohta ei ole ülekantavad olukorrale, kus tuleb kindlaks teha lepinguvälise vastutuse hagi aegumistähtaja kulgemise algushetk.

57 Seetõttu ei ole käesolevas kohtuasjas aegumistähtaja kulgemise algushetke kindlakstegemise seisukohalt tähtsust küsimusel, kas siseriiklikele ametiasutustele saadetud kiri võib tekitada siduvaid õiguslikke tagajärgi, mis selgelt muudavad Inalca ja Cremonini õiguslikku seisundit.

58 Igal juhul ei ole asjaolul, kas vaidlusaluse akti puhul on tegemist üksikakti või õigustloova aktiga, määravat tähtsust, kuna käesoleva kohtuotsuse punktist 49 tuleneb, et Üldkohus ei rikkunud õigusnormi, asudes seisukohale, et aegumistähtaeg hakkas kulgema alates hetkest, mil kahjustav toime, mille olemasolu Inalca ja Cremonini väidavad, tegelikult ilmnes.

59 Seoses argumendiga, mille komisjon esitas kolmanda võimalusena ja mille kohaselt Üldkohus oleks pidanud aegumistähtaja algushetkena lähtuma kahju põhjustanud sündmuse toimumise kuupäevast, siis tuleb märkida, et Üldkohus ei ole rikkunud õigusnormi, leides vaidlustatud kohtumääruse punktis 49, et tuleb välja selgitada täpne hetk, mil selle kirja väidetav kahjustav toime Inalca ja Cremonini suhtes tegelikult ilmnes.

60 Vastupidi komisjoni väidetele hakkab aegumistähtaeg nimelt kulgema mitte kahju põhjustanud sündmuse toimumise kuupäevast, vaid alates hetkest, mil vaidlusaluse otsuse kahjustav toime selle adressaatideks olevatele isikutele tegelikult ilmneb, ehk hetkest, mil nendel isikutel tegelikult kahju tekib (vt eespool viidatud 19. aprilli 2007. aasta kohtuotsus Holcim (Deutschland) *vs.* komisjon, punkt 30).

61 Kõigest eelnevast tuleneb, et komisjoni esitatud vastuapellatsioonkaebus tuleb põhjendamatuse tõttu rahuldamata jätta.

Apellatsioonkaebus

Esimene väide

– Poolte argumendid

62 Inalca ja Cremonini apellatsioonkaebuses esitatud esimene väide puudutab vaidlustatud kohtumääruse põhjenduste vastuolulisust ja ühenduse kohtupraktika rikkumist, kuna Üldkohus ei võtnud vaidlustatud kohtumääruse punktis 55 arvesse otsust nr 2006/678, samas kui apellantide õiguslikult ebakindel olukord seoses kahju olemasolu ja suurusega avaldus kuni selle otsuse tegemiseni igapäevaselt ja lahenes lõplikult alles 2006. aastal.

63 Inalca ja Cremonini väidavad ka, et Üldkohus rikkus õigusnormi, tuginedes vaidlustatud kohtumääruse samas punktis 55 eespool viidatud 17. jaanuari 2001. aasta kohtumäärusele Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi *vs.* komisjon, ja tehes järelduse, et aegumistähtaja alguse menetluslik kriteerium ja vastutuse

tingimuste esinemise tuvastamine on segi aetud. Apellandid leiavad, et erinevalt sündmusest, mida vaidlustatud kohtumääruses käsitatakse aegumistähtaja algushetkena, ei mõjutanud otsus nr 2006/678 nende subjektiivset olukorda.

64 Komisjon meenutab viitega eespool mainitud kohtuotsusele Holcim (Deutschland) *vs.* komisjon, et aegumistähtaja kulgema hakkamise seisukohalt ei ole oluline, et liidu õigusvastane tegevus oleks tuvastatud kohtuotsusega või et isik, kes kahju väidetavalt põhjustas, oleks seda möönnud.

– Euroopa Kohtu hinnang

65 Tuleb märkida, et vaidlustatud kohtumääruse punktis 53 tuletas Üldkohus meelde kohtupraktikat, millest tuleneb, et aegumistähtaeg hakkab kulgema alles alates hetkest, mil varaline kahju on tegelikult tekkinud, ehk täpsemalt pangatagatiste hankimise puhul alates hetkest, mil tekkisid nende tagatiste hankimisega seotud kulud.

66 Üldkohus tõdes selle kohtumääruse punktis 54, et toimikust nähtub, et mõlemad tagatiskindlustuslepingud põhjustasid kulusid alates kuupäevast, mil vastavad lepingud sõlmiti, ehk 30. novembril 1999, kuna esimene iga-aastane kindlustusmakse kuulus tasumisele samal kuupäeval.

67 Seejuures lükkas Üldkohus tagasi Inalca ja Cremonini argumendi, mille kohaselt kahjustav mõju ilmnes kindlalt alles pärast seda, kui komisjon võttis vastu otsuse nr 2006/678, millega tuvastati, et eksporditoetusi ei olnud neile makstud alusetult.

68 Üldkohus lisas, et asjaolu, et Inalca ja Cremonini leidsid enne seda, kui võeti vastu otsus nr 2006/678, et nende käsutuses ei ole veel kõiki üksikasju, mis võimaldaksid neil kohtumenetluses õiguslikult piisavalt tõendada, et ühendus on vastutav, ei ole asjakohane, kuna see ajab segi aegumistähtaja alguse menetlusliku kriteeriumi ja vastutuse tekkimise eelduseks olevate sisuliste tingimuste esinemise tuvastamise.

69 Eelnevast tuleneb, et Inalca ja Cremonini argument, millega Üldkohtule heidetakse ette, et ta ei võtnud arvesse otsust nr 2006/678, tuleb tunnistada põhjendamatuks.

70 Mis puudutab eespool viidatud 17. jaanuari 2001. aasta kohtumäärust Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi *vs.* komisjon, mida Üldkohus apellantide väitel on moonutanud, siis piisab kui meelde tuletada, et Euroopa Kohus on asunud seisukohale, et kahju kannatanud isiku täpne ja üksikasjalik arusaam asjaoludest ei ole nende asjaolude hulgas, mis peavad esinema aegumistähtaja kulgema hakkamiseks (eespool viidatud 18. juuli 2002. aasta kohtumäärus Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi *vs.* komisjon, punkt 31, ja eespool viidatud kohtuotsus Evropaïki Dynamiki *vs.* komisjon, punkt 37). Samamoodi ei saa kahju kannatanud isiku poolt kahju tegelikkuse subjektiivset hindamist võtta arvesse liidu lepinguvälise vastutuse hagi aegumistähtaja algushetke kindlaksmääramisel (vt eespool viidatud kohtuotsused komisjon *vs.* Cantina sociale di Dolianova jt, punkt 61, ja Evropaïki Dynamiki *vs.* komisjon, punkt 37).

71 Lisaks, kuna Euroopa Kohus on otsustanud, et aegumistähtaja kulgema hakkamise seisukohalt ei ole tähtsust sellel, kas ühenduse õigusvastane tegevus on tuvastatud kohtuotsusega (eespool viidatud 19. aprilli 2007. aasta kohtuotsus Holcim (Deutschland) *vs.* komisjon, punkt 31), ei saa ka asjaolu, et institutsioon ise on möönnud, et tema käitumine on õigusvastane, mõjutada aegumistähtaja kulgema hakkamise algushetke kindlakstegemist.

72 Seetõttu tuleb põhjendmatuse tõttu tagasi lükata ka argument, et eespool viidatud 17. jaanuari 2001. aasta kohtumäärust Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi *vs.* komisjon on moonutatud.

73 Eeltoodust lähtuvalt tuleb esimene väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Teine väide

– Poolte argumendid

74 Inalca ja Cremonini teise väite kohaselt on vaidlustatud kohtumääruse põhjendused vastuolulised ja ebaloogilised ning Üldkohus on eiranud väljakujunenud kohtupraktikat õigusabi- ja õigusnõustamiskulusid ning tööjõukulusid puudutavate nõuete aegumise kohta.

75 Inalca ja Cremonini heidavad Üldkohtule ette, et viimane on rikkunud vaidlustatud kohtumääruse punktides 56 ja 57 mainitud kahju jätkuvuse üldpõhimõtet, asudes selle kohtumääruse punktides 71 ja 72 seisukohale, et vaidlusaluse kahju puhul ei ole tegemist sellise jätkuva kahjuga. Apellantide väitel on Üldkohtu põhjendused vastuolulised, kuna Üldkohus ise tõdes, et vaidlusaluse kahju suurust ei olnud võimalik asjaomaste menetluste alustamise seisuga lõplikult määratleda. Inalca ja Cremonini viitavad kohtukulude kindlaksmääramist käsitlevale Üldkohtu praktikale, mille kohaselt määratakse kohtukulude suurus kindlaks lähtuvalt töötundide arvust ning mille kohaselt ei osutata õigusnõustamisteenust ühekorraga.

76 Komisjoni väitel on teine väide põhjendamatu. Esiteks ajavad Inalca ja Cremonini segi väidetava kahju summa lõpliku määratlemise ja kahju jätkuvusele antava hinnangu. Teiseks ei ole asjakohane viide kohtukulude kindlaksmääramist käsitlevale kohtupraktikale.

– Euroopa Kohtu hinnang

77 Seoses kahju jätkuvusega tuletas Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktis 56 meelde, et kui kahju ei ole tekkinud ühekorraga, vaid see on tekkinud teatava ajavahemiku jooksul, siis tekib õigus hüvitisele järjestikustel perioodidel.

78 Vaidlustatud kohtumääruse punktis 71 otsustas Üldkohus, et käesoleva asja puhul on õigusabi- ja õigusnõustamise kuludes ja tööjõukuludes seisnev kahju tekkinud ühekorraga, kuna see tekkis tegelikult mõlema vaidlusaluse siseriikliku menetluse alustamise kuupäeval.

79 Üldkohus lisas vaidlustatud kohtumääruse punktis 72, et olenemata asjaolust, et vaidlusaluse kahju suurust ei saa asjaomaste menetluste alustamise seisuga lõplikult määratleda, tekkis see kindlalt asjaomaste menetluste alustamise tulemusel.

80 Vastupidi Inalca ja Cremonini väidetele loetakse kahju jätkuvaks asjaolu tõttu, et selle summa suureneb proportsionaalselt möödunud päevade arvuga (eespool viidatud 19. aprilli 2007. aasta otsus kohtuasjas Holcim (Deutschland) *vs.* komisjon, punkt 35).

81 Järelikult ei olnud Üldkohtu põhjendused vastuolulised, kui ta leidis, et väidetav kahju, mis seisneb õigusabi- ja õigusnõustamise kuludes ja asjaga seotud toimikute haldamisest tingitud tööjõukuludes, ei olnud jätkuv. Olgugi et asjaomase kahju suurus ei olnud kummagi siseriikliku menetluse alustamise hetkel veel lõplikult määratletud, tuleb tõdeda, et selle suurus ei kasvanud proportsionaalselt möödunud päevade arvuga, vaid erinevatesse kohtutesse pöördumise tõttu.

82 Seda arvestades tuleb kõrvale jätta ka Inalca ja Cremonini viidatud kohtupraktika, mis puudutab kohtukulude kindlaksmääramist. Pelk asjaolu, et kohtukulude summa tuleb kindlaks määrata vastavalt töötundide arvule, ei saa nimelt avaldada mõju õigusnõustamise kuludes seisneva kahju laadile.

83 Eeltoodust lähtuvalt tuleb teine väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Kolmas väide

– Poolte argumendid

84 Inalca ja Cremonini tõstatatud kolmanda väite kohaselt on moonutatud esitatud argumente ja rikutud Üldkohtu kodukorra artikli 44 lõike 1 punkti c osas, mis puudutab nõuet hüvitada saamatajäänud tulus seisnev kahju.

85 Inalca ja Cremonini hinnangul leidis Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktis 74 vääralt, et nõue hüvitada saamatajäänud tulus seisnev kahju, mille tingis apellantide rahaliste vahendite vähenemine tagatiskindlustuslepingutest tulenevate kindlustusmaksete, õigusabi- ja õigusnõustamiskulude ning tööjõukulude tasumise tõttu, on ebatäpne.

86 Tuletades meelde esimeses kohtuastmes esitatud hagis toodud arutluskäiku, kinnitavad Inalca ja Cremonini, et nad ei piirdunud üldiste väitega, et nõnda kulutatud summasid oleks saanud kasutada kautsjoni maksmist eeldavates hankemenetlustes osalemiseks, vaid et nad esitasid Üldkohtule mitmesugust tõendusmaterjali. Nad viitavad kohtupraktikale, mille kohaselt olukorras, kus hagejal võib olla raske või võimatu täpselt välja arvata tal väidetavalt tekkinud kahju suurust, võib liidu kohus piirduda keskmistel statistilistel väärtustel põhinevate hinnangutega (27. jaanuari 2000. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-104/89 ja C-37/90: Mulder jt *vs.* nõukogu ja komisjon, EKL 2000, lk I-203, punktid 63–65).

87 Komisjon leiab, et kolmas väide on põhjendamatu. Inalca ja Cremonini jätsid nimelt täpsustamata, millistes hankemenetlustes nad ei saanud osaleda ja kuidas oli neist hankemenetlustest kõrvalejäämine seotud tagatiskindlustuslepingute sõlmimisega. Lisaks ei ole asjakohane viide eespool mainitud kohtuotsusele Mulder jt *vs.* nõukogu ja komisjon.

– Euroopa Kohtu hinnang

88 Tuleb meelde tuletada, et Üldkohus analüüsis vaidlustatud kohtumääruse punktis 74 nõuet hüvitada kahju, mis väidetavalt tekkis saamata jäänud tulu näol, sest kasutada olevad rahalised vahendid vähenesid sõlmitud tagatiskindlustuslepingutest tulenevate kindlustusmaksete, õigusabi- ja õigusnõustamiskulude ning tööjõukulude tasumise tõttu. Kuna Inalca ja Cremonini piirdusid üldise väitega, et nõnda kulutatud summasid oleks saanud kasutada kautsjoni maksmist eeldavates hankemenetlustes osalemiseks, tegi Üldkohus järelduse, et nõue on abstraktne ja jättis selle vastavalt Üldkohtu kodukorra artikli 44 lõike 1 punktile c vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.

89 Kuna käsitluse all olevast väitest ilmneb, et selle puhul on tegemist kõigest nende esimeses kohtuastmes esitatud argumentide ümbersõnastamisega, mis käsitlevad saamatajäänud tulu näol väidetavalt tekkinud kahju, siis tuleb asuda seisukohale, et tegelikult soovivad Inalca ja Cremonini vaidlustada hinnangu, mille Üldkohus neile argumentidele andis.

90 Ent väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on ainult Üldkohus pädev ühelt poolt tuvastama fakte, välja arvatud juhul, kui tema järelduste sisuline ebatäpsus on tingitud talle esitatud toimiku dokumentidest, ja teiselt poolt neid fakte hindama. Seega ei ole faktide hindamine Euroopa Kohtu kontrollile alluv õiguslik küsimus, välja arvatud juhul, kui on moonutatud kohtule esitatud tõendeid (vt eelkõige 3. mai 2012. aasta otsus kohtuasjas C-289/11 P: Legris Industries *vs.* komisjon, punkt 51 ja seal viidatud kohtupraktika).

91 Käesolevas asjas ei osuta Inalca ja Cremonini oma väidetes ei Üldkohtu järelduste sisulisele ebatäpsusele ega talle esitatud tõendite moonutamisele. Nad kritiseerivad hoopis hinnangut, mille Üldkohus andis neile tõenditele, ja argumente, mis Üldkohus esitas, kui ta otsustas, et nõue hüvitada saamata jäänud tulu näol väidetavalt tekkinud kahju ei ole piisavalt täpne.

92 Selles osas ei ole asjakohane eespool mainitud kohtuotsus Mulder jt *vs.* nõukogu ja komisjon, millele Inalca ja Cremonini viitavad, kuna osundatud punktid ei seondu mingil moel hagejatel Üldkohtu kodukorra artikli 44 lõike 1 punkti c alusel lasuva kohustusega tuua ära kahju täpne suurus ja väljendada taotletav hüvitisesumma arvuliselt, vaid on seotud põhimõtetega, mida tuleb järgida saamatajäänud tulu arvutamisel ning täpsemalt juhul, kui tegemist on oletuslike tulude ja alternatiivsete tuludega.

93 Kõigest eelnevast tuleneb, et kolmas väide tuleb tagasi lükata kui osaliselt vastuvõetamatu ja osaliselt põhjendamatu.

Viies väide

– Poolte argumendid

94 Inalca ja Cremonini esitatud viies väide, mida tuleb analüüsida enne neljandat väidet, käsitleb Üldkohtu kodukorra artikli 44 lõike 1 punkti c rikkumist, mittevaralist kahju käsitleva kohtupraktika eiramist ja põhjenduste ilmselget ebaloogilisust.

95 Inalca ja Cremonini väidavad, et Üldkohus leidis vaidlustatud kohtumääruse punktis 79 vääralt, et mittevaralise kahju hüvitamise nõue on ebatäpne. Esiteks oli nende väitel hagiavaldusele lisatud kogu vajalik tõendusmaterjal. Teiseks, kuna mittevaralise kahju tunnuseid arvestades on selle kahju suurust loomuldasa võimatu määratleda, siis jätsid Inalca ja Cremonini selle suuruse Üldkohtu hinnata vastavalt viimase õiglasele äranägemisele (vt Üldkohtu 17. detsembri 1998. aasta otsus kohtuasjas T-203/96: Embassy Limousines & Services *vs.* parlament, EKL 1998, lk II-4239, punkt 108).

96 Lisaks kujutab vaidlustatud kohtumääruse punktis 79 sisalduv viide selle kohtumääruse punktis 69 mainitud kohtupraktikale endast täiendavat õigusnormi rikkumist. Nendes kohtuasjades seoses mittevaralise kahjuga väljakujundatud põhimõtted ei ole ülekantavad käesolevale küsimusele, mis puudutab üksnes mittevaralise kahju hüvitamist.

97 Komisjon tuletab meelde, et mittevaralise kahju hüvitamise nõuet ei tunnistatud vastuvõetamatuks mitte ainult aegumise tõttu, vaid ka põhjusel, et see ei vastanud Üldkohtu kodukorra artikli 44 lõike 1 punktis c sätestatud nõuetele. Seetõttu on viies väide põhjendamatu.

– Euroopa Kohtu hinnang

98 Seoses mittevaralise kahjuga, mis seisneb Inalca ja Cremonini ärilise maine kahjustamises nende osalemise tõttu haldus-, tsiviil- ja kriminaalmenetlustes, tuleb märkida, et Üldkohus tõdes vaidlustatud kohtumääruse punktis 77, et see kahju tekkis nende menetluste alustamisel aastatel 1999 ja 2000 ning seetõttu on selle kahjuga seotud hagi aegunud.

99 Nii otsustades lükkas Üldkohus tagasi Inalca ja Cremonini argumendi, mille kohaselt see kahju oli jätkuvat laadi kuni Tribunale civile di Roma otsuse kuulutamiseni 2005. aastal. Üldkohus täpsustas, et isegi kui möönda, et väidetav mittevaraline kahju tekkimine vältas kuni selle kuupäevani, realiseerus see täielikult alates hetkest, kui Inalca, Cremonini ja nende juhtide vastu alustati eespool nimetatud 1999. ja 2000. aastal toimunud menetlusi. Viidates vaidlustatud kohtumääruse punktides 56 ja 57 tunnustele, mis kahjul peavad olema, et seda saaks käsitada jätkuva kahjuna, otsustas Üldkohus, et väidetavat mittevaralist kahju ei saa pidada selliseks kahjuks.

100 Üldkohus lisas vaidlustatud kohtumääruse punktis 79, et „lisaks puudub igal juhul […] mittevaralise kahju hüvitamise nõudel vajalik täpsus ja see tuleb igal juhul tunnistada vastuvõetamatuks vastavalt [Üldkohtu] kohtukorra artikli 44 lõike 1 punktile c”.

101 Eelnevast tuleneb, et Üldkohus tugines mittevaralise kahju hüvitamise nõude rahuldamata jätmisel kahele erinevale põhjendusele.

102 Seoses viienda väite raames kritiseeritava teise põhjendusega, mis puudutab hagi abstraktsust, tuletas Üldkohus õigesti ja ilma kohtupraktika vastu eksimata meelde, et hagis tuleb esitada üksikasjad, mis võimaldavad väidetava kahju määratleda ning hinnata selle laadi ja suurust.

103 Sellega seoses tuleb tagasi lükata Inalca ja Cremonini argument, mille kohaselt Üldkohtu kohtukorra artikli 44 lõikes 1 hagile sätestatud miinimumnõuded on kohaldatavad üksnes varalise kahju korral ning ei ole seega kohaldatavad mittevaralise kahju korral, sest see on täielikult põhjendamatu. See argument ei rajane ühelgi Üldkohtu lahendust väärata võival õiguslikul asjaolul.

104 Seoses Inalca ja Cremonini argumendiga, mis puudutab mittevaralise kahju suuruse määratlemise võimatust, olgu meelde tuletatud, et Euroopa Kohus on küll tõdenud, et teatavatel erilistel juhtumitel, kui väidetava kahju suurust on raske arvuliselt väljendada, ei ole hagis kahju suuruse täpsustamine ega nõutava hüvitise summa arvuline määratlemine hädavajalik (vt eelkõige 28. märtsi 1979. aasta otsus kohtuasjas 90/78: Granaria *vs.* nõukogu ja komisjon, EKL 1979, lk 1081, 1090; ja 23. septembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-150/03 P: Hectors *vs.* parlament, EKL 2004, lk I-8691, punkt 62). Sellegipoolest ei ole Inalca et Cremonini hagis tõendanud ega isegi väitnud sellise erilise asjaolu esinemist, mis õigustaks hagis kahju suuruse määratlemata jätmist.

105 Eelnevast tuleneb, et viies väide tuleb põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Neljas väide

– Poolte argumendid

106 Inalca ja Cremonini esitatud neljanda väite kohaselt on eiratud ühenduse kohtupraktikat ning Üldkohtu põhjendused on ilmselgelt vastuolulised osas, mis puudutab Üldkohtu hinnangut, et Inalca ja Cremonini mittevaraline kahju tekkis tervikuna 1999. ja 2000. aastal ning seda ei saa seega käsitada jätkuva kahjuna.

107 Inalca ja Cremonini rõhutavad, et Üldkohus ei omistanud mingit tähtsust mittevaralisele kahjule eriomastele tunnustele ning jättis tähelepanuta asjaolu, et mittevaraline kahju ei ammenda ennast selle tekkimise hetkel, vaid see kestab kuni seda heastava sündmuse toimumiseni. Inalca ja Cremonini viitavad selles osas eelkõige Üldkohtu 8. juuli 2008. aasta otsusele kohtuasjas T-48/05: Franchet ja Byk *vs.* komisjon (EKL 2008, lk II-1585, punktid 400–411), ning Avaliku Teenistuse Kohtu 2. mai 2007. aasta otsusele kohtuasjas F-23/05: Giraudy *vs.* komisjon (EKL AT 2007, lk I-A-1-00121 ja II-A-1-657, punkt 203).

108 Nad lisavad, et vaidlustatud kohtumääruse punktis 78 sisalduv viide selle määruse punktides 56 ja 57 osundatud kohtupraktikale kujutab endast täiendavat õigusnormi rikkumist. Nende väitel ei ole viidatud kohtuasjades seoses mittevaralise kahjuga väljatöötatud juhised ülekantavad käesolevale küsimusele, mis puudutab mittevaralise kahju jätkuvust.

– Euroopa Kohtu hinnang

109 Tuleb meelde tuletada, et nagu ilmneb käesoleva kohtuotsuse punktidest 100 ja 101, jättis Üldkohus mittevaralise kahju hüvitamise nõude rahuldamata, tuginedes kahele erinevale põhjendusele.

110 Neljanda väitega seotud argumentide osas piisab, kui tõdeda, et need on suunatud esimese põhjenduse vastu, millele Üldkohus tugines, lükates hagide aegumise tõttu tagasi väidetava mittevaralise kahju hüvitamise nõude.

111 Isegi kui oletada, et need argumendid on põhjendatud, tuleb need tagasi lükata, kuna need ei sea kahtluse alla järeldust, millele Üldkohus jõudis vaidlustatud kohtumääruse punktis 79, tunnistades mittevaralise kahju hüvitamise nõude oma kodukorra artikli 44 lõike 1 punkti c alusel vastuvõetamatuks.

112 Seetõttu tuleb neljas väide tulemusetuse tõttu tagasi lükata.

Kuues väide

– Poolte argumendid

113 Inalca ja Cremonini esitatud kuuenda väite kohaselt on rikutud õigusnormi, kuna Üldkohus jõudis järeldusele, et komisjonile etteheidetava tegevuse ja väidetava kahju vahel puudub põhjuslik seos.

114 Inalca ja Cremonini rõhutavad, et Üldkohus ei võtnud arvesse, et tegelikult nemad üksnes täitsid ühe kahest alternatiivsest kohustusest, mis olid ette nähtud 15. jaanuari 1999. aasta tagasinõudmisotsustes. Põhjusliku seose olemasolu kinnitab asjaolu, et kohe, kui tuvastati komisjoni nõuete puudumine, vabastasid siseriiklikud ametiasutused tagatised.

115 Lisaks ei nõustu Inalca ja Cremonini täiendava argumendiga, mille Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktis 93 esitas ja mille kohaselt ei ole tõendatud, et Itaalia ametiasutuste sekkumine ei olnud seda laadi, et oleks saanud katkestada otsese põhjusliku seose etteheidetava tegevuse ja väidetava kahju vahel.

116 Komisjoni hinnangul on see väide täiesti põhjendamatu.

– Euroopa Kohtu hinnang

117 Tuleb märkida, et Üldkohus tuletas vaidlustatud kohtumääruse punktis 88 meelde, et kahju peab piisavalt otseselt tulenema etteheidetavast tegevusest, st see tegevus peab olema kahju tekkimise määrav põhjus.

118 Samuti tuletas Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktis 91 meelde, et kui otsuses, millega kohustatakse tasuma trahvi, nähakse ette võimalus anda tagatis, mille eesmärk on tagada nimetatud trahvi ja viivise tasumine kuni lahendini trahvi määramise otsuse vaidlustamise kohtuasjas, ei tulene tagatisele tehtud kulutustes seisnev kahju mitte sellest otsusest, vaid huvitatud isiku enda valikust anda tagatis, selle asemel et täita tagasimaksmise kohustus kohe.

119 Üldkohus tõdes vaidlustatud kohtumääruse punktis 92, et käesoleval juhul ei sisaldanud 15. jaanuari 1999. aasta tagasinõudmisotsused mingit tagatise andmise kohustust, vaid jätsid Inalcale ja Cremoninile valikuvabaduse. Üldkohus lisas, ning ka kohtujurist rõhutas oma ettepaneku punktis 72, et kui apellandid oleksid otsustanud eksporditoetuste kohese tagastamise kasuks, oleksid nad vältinud vajadust teha tagatiskindlustuse hankimisega kaasnevaid kulutusi.

120 Seetõttu järeldas Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktis 93 õigesti, et isegi kui oletada, et Itaalia ametiasutuste sekkumine ei olnud seda laadi, et oleks saanud katkestada põhjusliku seose komisjoni tegevuse ja väidetava kahju vahel, puudub selle tegevuse ja kõnealuse kahju vahel põhjuslik seos.

121 Järeldust, millele Üldkohus jõudis, ei sea kahtluse alla ei Inalca ja Cremonini argument, millega nad väidavad, et nad piirdusid ühe kohustuse täitmisega kahest alternatiivsest kohustusest, mis olid ette nähtud 15. jaanuari 1999. aasta tagasinõudmisotsustes, ega asjaolu, et tagatis vabastati kohe, kui tuvastati nõuete puudumine.

122 Mis puudutab vaidlustatud kohtumääruse punkti 93 vastu suunatud argumenti, siis tuleb tõdeda, et Üldkohtu arutluskäik selles punktis lähtub eeldusest, et Itaalia ametiasutuste sekkumine ei olnud seda laadi, et oleks saanud katkestada põhjusliku seose komisjonile etteheidetava tegevuse ja väidetava kahju vahel.

123 Selles osas ei oma tähtsust küsimus, kas seda eeldust tuleb lugeda tõendatuks, nagu käesoleva väite raames kinnitavad Inalca ja Cremonini, või mittetõendatuks, nagu leidis Üldkohus. Nimelt tuleb kõik selle eeldusega seotud argumendid lugeda tulemusetuks, kuna igal juhul tuleb tõdeda, et UCLAF-i 6. juuli 1998. aasta kirja ja tagatiskindlustuslepingute alusel tehtud kulutuste vahel puudub põhjuslik seos.

124 Kuues väide tuleb seetõttu tagasi lükata kui osaliselt vastuvõetamatu ja osaliselt põhjendamatu.

Seitsmes väide

– Poolte argumendid

125 Apellatsioonkaebuse viimase, seitsmenda väitega paluvad Inalca ja Cremonini Euroopa Kohtul tühistada vaidlustatud kohtumäärus põhjusel, et Üldkohus ei pidanud kinni menetluse mõistliku kestuse põhimõttest. Peale selle, et esimese kohtuastme menetlus kestis kolm aastat, piirdus Üldkohus üksnes hagi vastuvõetavuse küsimuse lahendamisega.

126 Esimese võimalusena väidavad Inalca ja Cremonini, et arvestades käesoleva kohtuasja faktilist ja menetluslikku tausta, ei ole vaja tõendada, et menetluse liigne kestus mõjutas vaidluse lahendust. Teise võimalusena leiavad nad, et esiteks on vaidlusaluses kohtumääruses rikutud mitut õigusnormi. Nad lisavad seejärel, et kuna Üldkohtul oli ilmselt piinlik, et ta oli kulutanud kolm aastat üksnes hagi vastuvõetavuse küsimuse lahendamisele, mistõttu ta tundis kohustust teha otsus ka sisulise vaidluse kohta, kuid seejuures jättis ta end ilma olulistest menetluslikest vahenditest, mis oleksid tal võimaldanud jõuda veavabadele järeldustele. Lõpuks jätavad Inalca ja Cremonini endale õiguse esitada hagi selle kahju hüvitamiseks, mis neil on tekkinud Üldkohtu menetluse liigse pikkuse tõttu.

127 Komisjon leiab, et see väide tuleb samuti tagasi lükata. Ta lisab, et viitamine hagile, mis võidakse esitada Üldkohtu menetluse liigse kestuse tõttu tekkinud kahju hüvitamiseks, kinnitab, et niisugune hagi ei kuulu käesoleva apellatsioonimenetluse raamesse.

– Euroopa Kohtu hinnang

128 Olgu meenutatud, et kui miski ei viita sellele, et menetluse kestus mõjutas vaidluse lahendust, ei saa väide, mis tugineb asjaolule, et menetlus Üldkohtus ületas menetluse mõistliku kestuse järgimisega seonduvad nõuded, üldreeglina kaasa tuua Üldkohtu otsuse tühistamist (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus FIAMM jt *vs.* nõukogu ja komisjon, punkt 203).

129 Tõendite kohta, millele Inalca ja Cremonini viitavad, tuleb tõdeda, et vaidlustatud kohtumääruses ei ole rikutud ühtegi õigusnormi ning erinevad menetluslikud vahendid ei mõjutanud kuidagi tulemust, millele Üldkohus jõudis.

130 Igal juhul, nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 79 ja nagu Inalca ja Cremonini on ise maininud, võib lahendi tegemise mõistliku aja järgimata jätmine Üldkohtu poolt juhul, kui see on tõendatud, tuua endaga kaasa õiguse nõuda liidult kahju hüvitamist ELTL artikli 268 alusel koostoimes ELTL artikli 340 teise lõiguga.

131 Viimane, seitsmes väide tuleb seega põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

132 Kuna Inalca ja Cremonini esitatud ühegi väitega ei saa nõustuda, siis tuleb apellatsioonkaebus tervikuna tagasi lükata.

Kohtukulud

133 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõige 2 näeb ette, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, siis otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse. Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 ja artikli 190 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuse suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ning Inalca ja Cremonini nõuded jäeti rahuldamata, tuleb apellatsioonkaebusega seotud kohtukulud välja mõista Inalcalt ja Cremoninilt. Kuna Inalca ja Cremonini on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja komisjoni nõue jäeti rahuldamata, tuleb vastuapellatsioonkaebusega seotud kohtukulud välja mõista komisjonilt.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. Jätta apellatsioonkaebus ja vastuapellatsioonkaebus rahuldamata.

2. Mõista apellatsioonkaebusega seotud kohtukulud välja Inalca SpA – Industria Alimentari Carnilt ja Cremonini SpA-lt.

3. Mõista vastuapellatsioonkaebusega seotud kohtukulud välja Euroopa Komisjonilt.

Allkirjad